NOVICE

kmetijskih, rokodelnih in narodskih rečí.

Na svitlobo dane od krajnske kmetijske družbe.

V red devane od *Dr. Janeza Bleiweisa.*

Tečaj **VII.** V sredo 10. prosenca (januarija) 1849. *List* **2.**

Posercenje. *)

Kaj bi glave si lomili
Čez nadloge, revni čas?
Kaj potvarjeni hodili,
Kér vesêlje kliče nas!

Sonce v paradiži s'jalo
Alj je lepši kakor nam?
Alj svetlôbo vekši dalo,
Kader živel je Adam?

Gojzdi se še zelenijo,
Cvét pernese svoj pomlad,
Tice v petji veselijo,
Léto, jesen da svoj sad.

Hladna tudi je še senca,
Spanja nam šumí potok,
Veseluje vse Slovenca,
Dober kruh jé 's pridnih rok.

Ino vino vselej rasti,
Zderža svojo staro moč:
Ljudém k pridu, Bogu k časti
Vzeme hudo žalost proč.

Ino še mogočne strune
Glas prijetni vabi nas,
Kaže sonca, kaže lune
Luč lepih deklic obraz.

Lepo je na svétu biti,
Predpokušenje nebes!
Vsaki zna se veseliti,
Alj ni kisel, alj pa lis. **)

Matija Šnajder.

Kmetijska šola za mlade in stare.

Predgovor.

Lani smo začeli v Novícah kmetijsko šolo — pa prekucije naših dežél so nam prinesle toliko imenitnih prigodb, de nam skorej ni nič prostora ostajalo za kmetijsko šolo. Tudi je bila glava vsaciga človeka z drugimi rečmi tako napoljena, de nobeden ni kej maral za sejanje in oranje — vsak je le po drugih novícah prašal. In ravno tudi za kmetijstvo so se takó imenitne rečí godíle, de smo imeli že od teh dovelj pripovedovati.

Ne moremo sicer rêči, de bo Novícam létašnje léto novic manjkalo v eni in drugi reči — vender se bo počasi, kakor želimo, svét umiril, mi bomo dobili kmalo stanovitne nove postave, tedej bo prišel čas za poduk v kmetijstvu in rokodelstvu.

S tem zaupanjem začnémo že danes kmetijsko šolo, ktera se je mesca sušca lani posušila. Začeli jo bomo z nekterimi poglavitnimi vodíli (regelcami), po kterih se ima umen kmetovavec pri obdelovanji poljá ravnati.

Splošne vodíla.

1. Nikdar nej se za stanovitno ne vpelje v kmetijstvo kak sad ali žito, ki ga ni skušnja poterdíla, de mu kraj in zemlja tékne. Ni vsaka reč za vsak kraj, za vsako zemljo. Vsak kmetovavec mora tedej poznati lastnost svojiga kraja in lastnost svojiga poljá. Kakor čevljar usnje, tkavec préjo, kovač železo poznati mora, tako mora kmetovavec poznati zemljo in vsak kos svoje kmetíje, jo po njeni lastnosti obdelovati in s pripravnim zernam obsejati. Nimamo in jih mende tudi ne bomo dobili boljši slovenskih bukev, kakor je „kmetijska kemíja“ gosp. fajmoštra Vertovca, s ktero so si ta slavni mož neumerjoče imé pridobili, dokler bo svét stal. Te bukve so za vsaciga slovenskiga kmeta takó imenitne, de clo nobena hiša bi ne smela brez njih biti, ktera hoče svoje kmetijstvo na višji stopnjo povzdigniti in si dohodke pomnožiti. *) — Če pa pravimo, de nej se nov sad prenaglama ne vpelje v kmetijstvo, nočemo rêči, de bi po malim ne smeli skušnje z novimi sadeži delati, marvec je potreba, de se ne deržímo terdovratno stariga v orodji kmetijskim, pa tudi v sadežih novih. Le vedno stariga kopíta se deržati, se pravi zaostajati za novimi časi, ki imajo svoje znajdbe, svoje prednosti.

2. V deželah, kjer zima 5 do 6 mescov terpí, ni varno za navadno ozimine (Wintergetreide) sejati.

3. Večkratno premenjenje semena, in posebno iz tacih krajev, kjer je znano, de se ta ali uni sadež posebno dobro obnaša, je nar veči pripomoček, pridelk pomnožiti.

4. Tudi domače seme naj se vselej vzame iz nar lepšiga pridelka; seme nej bo popolnama zrélo in nej se nikdar v tistim létu ne seje, v kterim se je pridelalo.

5. Pred ko se da spomladi posetev opraviti, to-

*) Iz petih bukvic »Krajnske Čbelice«, ktere je za slovenšino mnogo zasluženi gosp. Mihael Kastelic ravno zdej na svitlo dal. »Čbelica« je budíla že pred 14. léti pevski duh po Slovenskím; več lét je bila ona sama, ki je pričala, de Slovenci popolnama ne spé. Čeravno je dobila »Čbelica« zdej več mlajših tovaršíc, bojo vender Slovenci tudi novi zvezek stare prijatlice z veseljem sprejeli.

**) Po Silsko — len. Vredništvo.

*) Kmetijska kemija, to je, natorne postave in kemijske resnice, obernjene na človeško in živalsko življenje, na kmetijstvo in njegove pridelke, veljá 45 krajc. in se dobí pri gosp. Blazniku v Ljubljani. Kér teh bukev ni veliko več dobiti, nej se naglo oglasi, kdor jih imeti želí. Vredništvo.

liko več in boljšiga pridelka bo. Na tem je tedej zastran dobre letine veliko ležeče, de zima predolgo z répam ne víje.

6. Ozimno žito nej se nar menj 4 tedne pred začetkam zime poséje.

7. Setev nej bo raji pregosta kot preredka, in z namakovanjem nej se nihče ne pečá. — Če pa pravimo: setev nej bo raji pregósta — nočemo pregostiga sejanja priporočevati, kér pregosto sejanje je škodljiva potrata semena, — ampak s tem hočemo le rêči, de pregosto in preredko sejanje je napčno, vender je pregosto sejanje manjši napaka kot preredko sejanje.

8. Za jare žita (Sommersaaten) nej se njive globoko preorjejo že v jeseni, de zemlja čez zimo izrušena in zrahljana leží in se s podnebja rodovitnosti napíva.

9. Globokeji ko orješ in bolj ko zemljo zrahljaš, tolikanj rodovitniši bo tvoja njiva.

10. Gnoj vselej le plitvo podoraj.

11. Le takim sadežem, ki ne poležejo, ravno pred setvijo in debelo gnôji, postavim turšici, konoplji, repi i. t. d. Krompirju ne tekne, ga na ravno pognojeno njivo saditi.

12. Nima vsaka zemlja enake lastnosti, tudi vsak gnoj ni enak — torej mora umni kmetovavec lastnost zemlje in gnoja prevdariti, kader gnoj na njivo vozi. Zlate bukve „kmetijska kemija“ vse to na tanjko učíjo.

13. Ozimniga in jariga žita nej umen gospodár toliko seje, de skozi celo léto delo enakomerno razdelí.

14. Pravi gospodar ne pozabi nikdar živinske klaje. Živina je nar veči kmetovo bogastvo — brez živine ni gnoja, brez gnoja ni pridelka, brez pridelka pa so prazne shrambe in denarja manjka. Pravi gospodar seje deteljo in druge živinske klaje, kolikor le more, kér žito in klaja na njivah ste znamnji premožniga, umniga kmetovavca.

Pitanje ali odebelenje purmanov. *)

Purman, naj že bo on ali ona, se da v 30 dneh tako omastiti, de je kej. — Purmana pa takolé pitaj: V 24 urah mu enkrat gomžun nadevaj s svalki (faceljni), ktere narediš iz ajdove ali ovsene moke, ali pa tudi iz pšeničnih otrobov, in daj mu pervi dan med svalki požreti le en oreh, drugi dan dva, in tako primikaj sleherni dan po orehu do petnajstiga dneva, ob kterim naj jih petnajstero pogoltne. Šestnasti dan mu daj stirnajst orehov, in tako po orehu odmikaj, de mu na trideseti dan, kjer se ima pitanje dokončati, verh svalkov le en oreh še daš.

Za eniga purmana tako odebeliti je treba 225 orehov. Slehernimu orehu se lupina dobro natolče, ki se purmanu z jedram vred v žrelo spravi.

Ako se pitanec med tem časam prosto sprehaja, de sam tudi še kakšin pesek pobere, in kavsne kako zeliše, bo mesó imel še boljšiga okusa.

Pitancu se med tem časam ne sme jedi kratiti, vender pa ni varno ga več, kot enkrat na dan, in sicer sleherni dan ob ravno tisti dôbi do sitiga nadevati, kér bi drugači poginiti utegnil. Podgrivarski.

*) Mislim, de bi nekterim, desiravno je že mnogim znano, ravno zdej o pustu vstreženo bilo, če bi se ta način pitanja razglazil. Pisatelj.

Ktere iména mescov so prave?

(Dalje.)

Sploh so vsi ti gospodje v tim edine misli, de iména mescov morajo biti dôbi ali času léta primirjene, v kteriga mesec pade; in drugič, de morajo biti v narodskim jeziku izstrojene.

Létnimu času primirjene, pravijo, morajo biti; pa dalmaški Slovenec požanje vse mesca rožnika, (junija), pri nas požanjemo mesca julija (maliga serpana), in Poljak komej konec avgusta (veliciga serpana) to storí; kteri téh treh mescov bo tedaj serpan imenovan? Primorc omlati vse mesca julija (maliga serpana), Korošec pa odloží mlatvo tje v terdo zimo; kteri mesec bo tedaj mlatnik? Pa vender iz pravih slovenskih korenín, morajo te imena ukresane biti, de jih vsak Slovenec lahko umè. Pa poprašam: ali bo prost Slovenec z besedami: Luti, rujen, gruden, prosinec kaki boljši in obširniši zaumen (zapopadik) dobil, kakor z besedami: Februar, September, November, December, kakor tega, de so to iména 2., 9., 11. in 12. mesca v létu. —

To, kar mi zdaj od imén mescov tirjamo, so Nemci že zdavnej ž njimi poskusili in tudi storili, pa vender se še do zdaj tega rabiti niso naučili. Karol Velki, pervi nemški cesar, mogočen in mnogo učen mož je že pred 1000 léti létnim časam primirjene nemške imena mescov osnoval; pozneje so jih pratkarji tako pomnožili, de jih ždaj v obširniših nemških kalendrih, postavim v Jurendetovim popotniku, že po pét nad enim samim mescam beremo. Poprašaj pa kteriga Nemca kolikor hočeš, kteri mesec je Windmond, Starrmond, Brachmond, Nebelmond, Sämond, — porok sim ti, de ti med sto eden ne bo vedil kaj odgovoriti. — Tudi prebrisani Francozje so bili o svoji prekucíi pred petdesetimi léti stare latinske iména zavergli, in nove francozke létnim časam primirjene skovali, pa tudi njim ni to služilo. Imenovali so neki mesec: ventose, to je, veterni, nekiga pluviose, to je, deževni i. t. d. pa kdo ptujih je razumel? saj ne vleče veter po celi zemlji ob enim času, — in ravno tako tudi ne dežuje povsod tisti krat, kadar na Francozkim; in torej so tudi Francozje to naredbo kmali v smeti vergli. —

Ktere iména mescov so tedej za občjo rabo nar bolji in morebiti edino primerne?

Jez, in mislim de ne sam, terdim latinske, in sicer zató, kér so naj starši in po svetu naj dalje razširjene.

Sedanje vesoljno znane latinske iména mescov, ktere v vsaki pratiki vidiš, je vpeljal Romulj, začetnik mesta Rima okoli léta 754 pred Kristusovim rojstvam. Ob času Kristusa so 7. mesec začeli Juliju Cesarju k časti juli in 8. mesec Augustu pervimu Rimskimu cesarju k častí avgust imenovati, in od tistiga časa ni nobeden na njih nič več popravljal. — Z rimsko oblastjo so se tudi njih naredbe, in toraj tudi iména mescov, po celim tistikrat znanim svetu razširile. Tudi nar bolj omikano ljudstvo, Gerki, kteri so Rimce v vsih vednostih daleč presegli, so začeli tisti čas mesce, ki so jih pred po imenih svojih malikov imenovali, po rimski šegi imenovati, in jih še dandanašnji tako imenujejo.

(Konec sledí.)

Kakó dolgo še ne bomo lažnivosti svojiga pravopisa slovó dali? *)

Ne zamerite, ljubi bravci, de napčinost našiga pravopisa s takó terdim primkam imenujem! — Zasluži ga po pravici. Zakaj, če je lažnivo, drugači delati in drugači govoriti, takó je tudi lažnivo, drugači pisati in drugači brati. Ali ni to lažnivo pisanje, če pišem: sim *mislil*, sim *djal*, in berem: sim *mislu*, sim *djav?* — ali, če pišem: *perjatel, bél, vesel, dolg, svoj, kdaj, nekaj, za kaj;* in berem: *perjatu, bév, vesev, dovg, soj, kdej, nekej, za kej?* —

*) Visoko veljavni slovenski jezikoslovec so nam podali ta sostavek, de naj bi ga v Novícah dali bravcam v prevdark. Novíce ga tedej dajo, kakor so ga prejele. Vredništvo.

In kaj vunder s takim lažnivim in napčinim pisanjem dosežemo? — Odgovor: nič druziga, kakor de sebi in bravcam in poslušavcam, in zlasti učéncam nepotreben trud pri branji délamo. — Koliko nepotrebnih sném (Ausnahmen) je zavolj tega pravopisa pri učenji branja treba! Kolikrat je bravec primoran še le iz verstila govorjenja (context) posnémati, kakó je ta ali una beseda uméti in brati! Kolikrat so poslušavci razžaljeni, kader malo vajeniga bravca na tanjko takó brati slišijo, kakor je pisano! —

Od kod nek pride ta takó očitno napčina, in per tem že takó stara in vsoljna šega pisanja? —

Morebiti de ne bo nepotrebno, to prašanje nemalo bolj na tanjko prevdariti in morebiti se utegnemo od tod prepričati — če smem po šegi pregovora govoriti, — *de ni vse slavno, kar je od davno.*

1. Nar navadniši odgovor na poprejnje prašanje je ta: *de moramo zató tako pisati, kér so naši predniki tako pisali.* In rés je, de je več besedí, pri kterih se kak drug vzrok clo odkazati ne dá, postavim: *tvoj, svoj, ptica, dolžnost* i. t. d. Tode, če ta vzrok pri pisanji tolikno pravíco ima, takó bi jo mogel tudi drugod imeti, in po tem takim bi mogli tudi še mi pri kresalu in žveplenkah ostati, zató kér našim prednikam še ni bilo v glavo prišlo, de bi se ogenj drugači, kakor iz kresavniga kamna obuditi zamogel. In ali nismo tudi starih slamnatih bajt svojih prededov zapustili in si namest njih nove in kamnite hiše zidali? — ja ali nismo clo zarašenih ozidjev krog svojih mést razdjali, po tem ko smo vidili, de nam jih nič več treba ni? —

2. Drugi mislijo, de je ta pravopis zavolj tega potreben, *de se po njem drugim slovenskim narodam bližamo.* — Pa kaj pomaga, se bližati, če se jim vunder nikoli ne približamo. Kaj pomaga, nekterе končne zlóge besedi, kteri k umevnosti našiga jezika pri drugih narodih malo ali nič ne prizadenejo, drugači pisati, če pa besede in zlog (Syntax) slovíla zmirej ravno tisti ostanejo? — Če to šego pisanja stanovitno ohranimo, ne bomo čez sto lét drugim narodam nič bližej, kakor smo sedaj, ali pa, kakor so naši predniki pred sto léti bili. — Zunej tega je očitno, de nam samo bližanje v pravopisu, ko bi nas tudi še tako približalo, nič posebno velike koristi ne prinese, če izrekovanje ali slovílo zmirej pri starim ostane. Kteri pisavec pa je v stanu z vsim svojim pisanjem storiti, de bi ljudstvo drugači izrekovalo ali govorilo, kakor govorí? — Zadnjič tudi ni spregledati, de, ako se s pisanjem enimu narodu bližamo, se v ravni ti méri od druziga odmikamo. Takó, postavim, če pišemo: sim *bil*, sim *imel* se bližamo sicer horvaškimu slovílu (Dialect), pa se odmikamo od Dalmatinskiga in Slavonskiga, v kterim se piše in govorí: sim *bio*, sim *imao.* Po tem takim ni po nobeni plati nič dobička s tem približanjem; ali če bi bil kteri, ima enako zgubo zraven sebe. Upanje druziga in boljši približanja že davno pisavec tega v sebi nosi, namreč, de bo prišel čas, in de je morebiti že blizo, kjer bodo vsi slovanski narodi edini nar mogočniši pomočik svoje omíke in povzdige spoznali, in se v poprijemi eniga in ravno tístiga *pisavniga* ali *pismovinskiga jezika* (Literatur-Sprache) zedinili. Zakaj kakó se hočejo umetníje (Künste) in vednosti med njimi na vikši stopnjo povzdigniti, dokler so oni, zlasti nekteri narodi izmed njih v tako majhne ljudstva dveh, tréh ali štirih milijonov razdeljeni! — De se vednosti in umetníje le po pisavcih razširiti zamorejo, je očitno. Pa koliko bravcov zamorejo pisavci od takih majhnih narodov upati, zlasti, kader od menj navadnih umétnost in znanj pišejo, ktere le redke bravce in učence imeti zamorejo? in kakošni prid jih zamore podbudovati, se takih pisav ali naukov podstopiti!? — Nasproti pa, če se vsí Slovani v pismovinskim jeziku zedinijo, so vse znajdbe in izdelki posameznih narodov občija dobrína (Gemeingut) blizo 80 milijonov Slovanov. In kakošno neobzirno (unübersehbar) polje dela in sadú se po tem bistrim glavam odprè! in kakošna nepreštevna truma bravcov in učencov jih k obdelovanju in razširu vsih vednost in učenost vnema!! — Tode prašanje je še: ktero slovansko slovílo (Dialect) bo v občji pismovinski jezik izvolila? — Gotovo ne drugo, kakor ktero je nar mečji, nar lepši, nar plemenitniši, in to je brez dvoma — *Serbsko*, ktero je v lepoglasji Laškimu ali Talijanskimu enako. Tudi bi se tisti narodi, kteri mečji slovílo imajo, druziga poprijeti gotovo ne hotli. In tega, mislim, bodo Slovani, kader se v ti reči zedinijo, narpred v ljudske šole vpeljali, in po tem — preden en rod (30 lét) preide, veči del v omikanih družbah in zbiralih v njem govorili, in vse imenitniši nauke in izdelke v njem pisali! — *)

(Dalje sledí.)

Stare slovenske navade.

(Koledovanje v Ljubljani.) Stara navada vsih slovanskih narodov je bilo koledovanje o božícu, novim létu in sv. tréh kraljih. Zagrebški kolendar 1846. léta piše veliko od te navade Slovanov. Pri nas se je po deželi ta stara navada Slovencov še ohranila — po mestih je večidel zginila. Kakor so si naši Krakovčanje v vsim čisto slovensko kri ohranili, pravi slovenski korenjaki v duhu in postavi ostali, delavni možki in ženske v vertnarstvu in ribstvu, polni lepih domačih pesem — tako tudi niso pozabili koledovanja naših starih očakov. Zvečer pred sv. tremi kralji so šli s krasno razvitljeno zvezdo po mestu, so se na več krajih vstavili in koledbo zapéli. Velika množica ljudí jih je spremljala, ki je bila vesela mili pesmi poslušati.

Ljubljanski poslanci pri Slovanski Lipi v Pragu.

Pri ti priložnosii, ko so bili Ljubljanski poslanci pri svitl. Cesarju Ferdinandu v Pragi, so pozdravili tudi Slovansko Lipo, ktera jih je tako serčno sprejéla, de nam naš mestni predstojnik gosp. Guttmann nemorejo dovelj od prijazniga sprejema povedati. Gosp. Guttmann in gosp. Baumgartner, vodja Ljubljanske narodne straže, sta jo nar poprej sama obiskala in gosp. Guttmann jo je pozdravil v imenu slovenskih bratov;

*) Tudi mi smo te potrebe živo prepričani, de morajo Slovani kadaj eni edini pismovinski jezik ímeti, kakor ga imajo Nemci in drugi narodi. Nemci se nam sicer zdej posmehujejo, ako kaj taciga želímo, in pravijo: »Kaj boste vi Slovani, sej še eden druziga ne razumete, kar se je lani v Pragi vidilo, ko ste se mógli v zborn nemškiga jezika poprijeti.« To je dan današnji res — ali kdo je tega kriv? Slovani ne — ampak tista moč, ki je pod iménam »Pangermanismus« Slovane v sužnosti iméla toliko in toliko lét. Zató je zadnji čas, de Slovani postanemo, kar nas je Bog vstvaril — kakor so nas naše matere rodile! Smo slišali praviti, de nam je nebeški Oče tudi mervico uma in razuma dal, kakor Nemcam — in de tudi Nemci eden druziga ne razumejo, če pridejo nemški Švajcarji, zgornji Avstrijanci, Prajsi, Parci (Schwaben), Danci, Meisnerjanci, Hanoveranci, Hesnerji i. t. d. skupej, in če vsak po svojim jeziku govorí. Nemci! potegníte poprej bruno iz svojiga očesa, preden se spodtikate nad pezdirjem svojiga bližnjiga! — Pismovinskiga jesika nam je Slovanam tedej takó potreba, kakor Nemcam — tode pismovinski slovanski jezik ne sme prisiljena mešanca biti, ampak mora izvirati sam iz sebe iz cvéta vsih kar koli je moč izobraženih slovíl ali narečíj. Dajmo tedej vsi slovanski narodi nar poprej zgubljene zaklade svojiga jezika pri prostim ljudstvu iskati; po tem nej izobražuje vsak narod svoj materni jezik — in sad vsiga tega bo kmalo občji pismovinski jezik.

Vredništvo.

drugi dan sta šla še enkrat s svojimi tovarši g. g. Terpincam, Smoletam, Holzerjem in Lukmannam. „Slava“ „slava“ jim je od vsih strani donéla. Kakor je naše poročnike bratovski sprejém serčno razveselil, ravno tako veselí tudi nas vse. Serčni pozdrav sprejêmi slavna Slovanska Lipa!

Nov juzno-slovanski časopís.

Ob novim létu je začel v Zagrebu nov politiški časopis v nemškim jeziku pod nadpisam „Südslavische Zeitung“ izhajati, vsak teden trikrat v veliki pôli. Vrednik je J. Praus (spoštovani poprejšnji vrednik nemškiga Zagrebškiga časopisa), založnik pa je gosp. Dr. Demeter, dobro znani slovanski pesnik. Veljá za pol léta po pošti 5 gold. 10 krajc.; naročíla prejemajo vse c. k. pošte. — Poglavitni namén tega noviga časopisa je: glas biti vzajemnih potreb jugoslovanskih deželá. — Nam se v sedanjim času nemški časopisi slovanskih rečí silno potrebni zdé, torej želimo, de bi se v narodnim duhu modro vredovani časopisi zlo razširili.

Iz deržavniga zbora.

3. dan tega mesca je začel deržavni zbor spet svoje opravíla. Razun eniga so bili tudi vsi ministri pričijoči. Predsednik zbora oznani, de so 3 poslanci vnovič v zbor stopili — na to vstane minister Stadion in se zoperstavi volitvi poslanca Maguzata iz Tarnoviga v Galicii. Sklep dolziga besedovanja je bil po lozanji s kroglicami (kuglicami) razsojen in sicer: de Maguza nima v zbor stopiti. — Potem so ministri odgovorili na nektere vprašanja. Minister denarstva je rekel, de pripomočki našiga cesarstva so tako veliki, de se ni nikakor bati, de bi deržavna kasa na kant prišla (to je, de bi banknoti svojo ceno zgubili i. t. d.) Minister Stadion je odgovoril na vprašanje zavoljo revniga stanú učenikov (šolmojštrov) po deželi, de si ministri prizadevajo, to reč tako napraviti, de bo učenikam pomagano. Kér pa je k temu denarja potreba, nej zbor še ene dni poterpí, predin mu bojo mogli ministri natanjčni odgovor dati.

4. dan tega mesca je bral Rieger vdrugič splošne ustavne pravíce. Na to vstane minister Stadion in se na vso moč vstavi 1. razdelku téh pravíc, ki pravi: „Vse deržavne oblasti izvírajo od ljudstva.“ Ko so Cesar Ferdinand avstrijanskimu cesarstvu ustavo dali — govorí minister Stadion — so svojo oblast le delíli z ljudstvam, ne pa de bi bili vso oblast le samimu ljudstvu izročili; to ne sme in ne more biti, kér Cesar avstrijanski so po neoveržljivih pravicah ustavni samovladar (Monarch) i. t. d. — Celi zbor je tiho poslušal Stadionov vgovor, in kér ni bil clo nič pripravljen na tak vgovor, je sklenil, to reč poprej natanjko prevdariti in še le čez 4 dni čez tako imenitno reč v zboru govoriti. Osmi dan tega mesca je bil za ta poménk odločen. Vsak željno pričakuje zvediti, kaj de bo sklenjeno ta dan. —

Novičar.

Na Ogerskim bo kmalo konec vojske. 29. dan pretečeniga mesca je Jelačič s svojo armado blizo terga Mor Madžare popolnama nabil in nekaj tavžent Madžarov vjel. — 5. dan tega mesca pa ste padle tudi poglavitni mesti Buda in Pešt — kjer se je punt začel. To novíco smo danes v Ljubljani le ob kratkim zvedili; tedej bomo še le drugo pot zamôgli kej več od tega povedati. — Nagla smert (mertvud) pod milim nebam je vzéla življenje novo izvoljenimu Serbskimu vojvodu Šuplikacu, — Cesar pa so naglo izvolili naslednika — c. k. general-majora Teodoroviča. Mesto Zemun (Semlin) je prostovoljno 60000 gold. Serbam podarilo v pomoč zoper Madžare. — Velki knez Konstantin iz Rusovskiga je prišel noviga Cesarja v Olomuc pozdraviti, pa tudi Cesarja Ferdinanda v Prago. — Poljski mêji se bliža grozovita človeška kuga, še hujši od kolere, ki se „dzume“ imenuje in v belih kozah obstojí, ki človeka naglo umorí. Bog nas še te nadloge obvari. — Papež so še zmirej v Gaeti. — Na Francozkim je mir. — Na Laškim se je bati, de bi se iz noviga vojska ne vžgala. — V Frankobrodu je vsak dan veči zmešnjava. Naš poslanec gosp. Gold je zapustil Frankobrod in bo v veselje Krajncov domú prišel. — Cesar so poterdili nove postave za rekrutiringo, kakor smo jih v poslednjim listu lanjskih Novíc oznaníli. V dokladi jih bomo drugo pot popolnama naznanje dali. — 3. tega mesca so poskusili pervikrat vožnjo po železnici od Celja do Laškiga (Tüffer). — Z zdravjem našiga slavniga pesnika Dr. Prešerna slabo stojí; pred nekimi dnevi so mu vodó iz trebuha izpustili, kér je vodeníca čedalje hujši prihajala. Bog daj! de bi mu zdej odlêglo in de bi spet ozdravil! — V Logatcu so v pondeljik za poslanca izvolili gosp. Dr. Ovijača — Kér je gosp. Stercin iz Kamnika deržavni zbor zapustil, bo kmalo volitev noviga poslanca. —

Podoba našiga noviga Cesarja.

Kér vsak Slovenec želí svojiga Cesarja saj po podobi poznati, bojo Novíce svojim prejemnikam, če bo le moč, še ta mesec, podobo Cesarja Franca Jožefa I. podale. Pozneje pride tudi Jelačič na versto. — Kdor tedej imenovani podobi prejeti želí, nej se kmalo naročí na Novíče, kér bi se morebiti pôznim naročnikam z njima ne môglo vstreči.

Zahvala gospodu M. J.

Hvala Jim Gospod M. J. za Njih dober svèt v Novícah, k novimu létu! Precej, ko sim ga prebral, sim poslal k gosp. Blazniku, in sim Novíce za svojiga sinovca (Neffe) naročil. Tudi jez sim mu bil že pred enim létam cel tečaj Novíc na dom dal, de bi jih po priložnosti bral; pa kader sim ga pozneje prašal, če je kej bral, mi je od-govoril: de nima časa. — Mislim, de mu je bilo preveč na enkrat, ali pa de so mu bile Novíce že prestare. Sedaj pa, ko jih bo vsak teden dobival, jih gotovo ne bo vselej preč vergel, de bi jih nič ne pogledal; in če jih bo le enkrat pogledovati začél, vém, de jih bo pozneje gotovo rad bral, in še morebiti celi svoji družini, ali pa še tudi svojim sosedam na vèrh. — Zatorej se Jim še enkrat zahvalim za Njih krasno dober svèt, in vošim, de bi v svoji plemenitni vnémi za omíko naših rojakov veliko posnémavcov imeli. Novíce pa pri ti priliki poprosim, de bi včasi tudi kako lepo, podučno zgodbo (historjo) v svoj zapopadik vzéle; zakaj nič ne beró raji kmetiški ljudjé, kakor take povésti. Bog daj Njim in Novícam srečo in blaženstvo (Segen) in veliko novih lét!

—o—

Žitni kup. (Srednja cena).	V Ljubljani 5. prosenca. gold.	kr.	V Krajnji 2. prosenca. gold.	kr.
1 mernik Pšenice domače	2	39	2	30
1 » » banaške	2	40	2	48
1 » Turšíce	—	—	1	36
1 » Soršice	—	—	—	—
1 » Rèží	—	—	1	40
1 » Ječmena	—	—	—	—
1 » Prosa	1	30	1	26
1 » Ajde	1	16	1	15
1 » Ovsa	—	50	—	49

Natiskar in založnik *Jožef Blaznik v Ljubljani.*